

Sygn. akt VII U 482/20

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 sierpnia 2020 r.

**Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy
i Ubezpieczeń Społecznych**

w składzie:

Przewodniczący SSO Renata Gąsior

Protokolant st. sekr. sąd Anna Kapanowska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 19 sierpnia 2020 r. w Warszawie

sprawy K. J.

przeciwko Prezesowi Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego

o emeryturę rolniczą

na skutek odwołania K. J.

od decyzji Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego z dnia 3 marca 2020 r. znak: (...) oraz z dnia 19 maja 2020 r. znak: (...)

zmienia zaskarżone decyzje Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego z dnia 3 marca 2020 r. znak: (...) oraz z dnia 19 maja 2020 r. znak: (...) w ten sposób, że ustala, że część uzupełniająca emerytury rolniczej przyznanej odwołującemu K. J. wymienionymi wyżej decyzjami nie ulega zawieszeniu.

SSO Renata Gąsior

UZASADNIENIE

K. J. w dniu 7 kwietnia 2020 r. złożył odwołanie od decyzji Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego z dnia 3 marca 2020 r., znak:(...). Odwołujący zaskarżył decyzję w części, w jakiej zawieszono wypłatę części uzupełniającej emerytury rolniczej i zarzucił jej naruszenie przepisów prawa materialnego poprzez błędną interpretację art. 28 ust. 3 i 4 w związku z art. 6 pkt 1 i 3 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników. W treści uzasadnienia ubezpieczony przyjął, że nigdy nie prowadził żadnej działalności rolniczej, natomiast objęcie gruntów w przeważającej części podatkiem rolnym wynika wyłącznie z klasyfikacji rodzaju użytków gruntowych ujawnionych w ewidencji. W jego ocenie okresy podlegania ubezpieczeniom społecznym zostały uwzględnione na podstawie prowadzenia wyłącznie działów specjalnych produkcji rolnej polegających na uprawie roślin ozdobnych w szklarniach posadowionych na nieruchomości o powierzchni 0,6146 ha położonej w J. przy ul. (...). Wskazał, że prowadzoną działalność rolniczą w tym zakresie od 1 lipca 1977 r., zakończył w 2019 r. Odwołał

ujący podniósł, że organ rentowy dokonał błędnej wykładni przepisu art. 28 ust. 4 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, ponieważ posiadanie nieruchomości rolnej nie jest równoznaczne z prowadzeniem działalności rolniczej (odwołanie z dnia 7 kwietnia 2020 r., k. 3-4 a. s.).

Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego Oddział Regionalny
w W. w odpowiedzi na odwołanie z dnia 21 kwietnia 2020 r. wniosła

o oddalenie odwołania w całości. Organ rentowy wskazał, że część uzupełniająca przyznanej odwołującemu emerytury rolniczej została zawieszona w 100% na podstawie art. 28 ust. 3 i 4 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników. Organ rentowy stanął na stanowisku, że ubezpieczony nadal jest właścicielem gospodarstwa rolnego w rozumieniu ustawy o podatku rolnym, co stanowiło przesłankę do zawieszenia wypłaty części uzupełniającej świadczenia. W jego ocenie powołany przepis w związku z art. 38 ust. 3 w/w ustawy korzysta z domniemania prawnego dotyczącego prowadzenia działalności rolniczej (odpowiedź na odwołanie z dnia 21 kwietnia 2020 r., k. 5-6 a. s.).

Odwołujący zaskarżył również decyzję wydaną przez Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego z dnia 19 maja 2020 r., znak: 15/GE/47414504-1. Ubezpieczony powołał tożsamą argumentację, jak w odwołaniu od decyzji z dnia 3 marca 2020 r. Również organ rentowy zajął identyczne stanowisko w odpowiedzi na odwołanie wnosząc o oddalenie odwołania (odwołanie z dnia 10 czerwca 2020 r. i odpowiedź na odwołanie z dnia 30 czerwca 2020 r., k. 2 i 4-5 a. s. VII U 739/20).

Sąd na podstawie art. 219 k.p.c. połączył sprawę o sygn. akt VII U 482/20 ze sprawą o sygn. akt VII U 739/20 celem łącznego rozpoznania i rozstrzygnięcia oraz prowadzenia dalej pod sygn. akt VII U 482/20 (zarządzenie z dnia 9 lipca 2020 r., k. 6 a. s. VII U 739/20).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

K. J. urodził się w dniu (...) Odwołujący mieszka przy ulicy (...) w J. (wypis z dowodu osobistego, k. 5 akt KRUS).

Rodzice odwołującego K. i C. J. umową darowizny przepisali na syna gospodarstwo rolne, w skład którego wchodziła działka gruntu oznaczona nr 133, zawierająca obszar 62 arów oraz zabudowana szklarnia, położone we wsi J. przy ulicy (...) (akt notarialny z dnia 27 lipca 1977 r., k. 15-16 akt KRUS).

Odwołujący podlegał ubezpieczeniu społecznemu rolników w okresie od 1 stycznia 1977 r. do 30 czerwca 2008 r. (zaświadczenie z dnia 19 lutego 2020 r., k. 6 akt KRUS).

K. J. mieszka w domu znajdującym się na jego wyodrębnionej działce o powierzchni ok. 1500 metrów, na której posiadał gospodarstwo ogrodnicze, dwie szklarnie oraz łącznik o charakterze mnożarki. Jedna ze szklarni została rozebrana kilkanaście lat temu. Odwołujący zajmował się uprawą kwiatów na swojej posesji w J.. Jednocześnie ubezpieczony pracował jako rzeczoznawca. W dniu 16 marca 2018 r. Starosta (...) udzielił odwołującemu pozwolenia na rozbiórkę obiektu składającego się ze szklarni, mnożarki i kotłowni usytuowanych na terenie działki nr (...) w J.. Rozbiórka została przeprowadzona w okresie od 19 kwietnia 2018 r. do 18 maja 2018 r. Co prawda ubezpieczony posiada również inne działki, które znajdują się w R., J., C. czy K., jednakże nie prowadził w tych miejscach żadnej osobnej działalności rolniczej. Przez cały okres prowadzenia gospodarstwa rolnego ubezpieczony zajmował się wyłącznie produkcją ogrodnictwa szklarniowego. Odwołujący nigdy nie prowadził działalności rolniczej na swoim gospodarstwie rolnym (decyzja z dnia 16 marca 2018 r. i dziennik budowy Nr (...) k. 22-25 akt KRUS, zeznania świadków D. A., H. Z., J. Z., M. I. oraz odwołującego, k. 32-35 a. s.).

Naczelnik Urzędu Skarbowego w L. w piśmie z dnia 22 stycznia 2020 r. zaświadczył, że odwołujący figuruje w bazie danych jako osoba fizyczna nieprowadząca działów specjalnych produkcji rolnej, których likwidacja nastąpiła z dniem 1 listopada 2019 r. (pismo z dnia 22 stycznia 2020 r., k. 34 akt KRUS).

K. J. w dniu 18 lutego 2020 r. złożył wniosek do Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego o przyznanie prawa do emerytury rolniczej. Po jego rozpoznaniu Prezes Kasy wydał decyzję z dnia 3 marca 2020 r., znak: (...), zgodnie z którą przyznał odwołującemu prawo do emerytury rolniczej od 1 lutego 2020 r. w kwocie 438,15 złotych. Część składkowa wyniosła 48,01% emerytury podstawowej w kwocie 450,80 złotych, zaś część uzupełniająca 840,38 złotych. Organ rentowy dokonał zawieszenia w całości części uzupełniającej świadczenia (wniosek z dnia 25 lutego 2020 r. i decyzja z dnia 3 marca 2020 r., k. 1 i 42 akt KRUS).

Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego wydał również zaskarżoną decyzję z dnia 19 maja 2020 r., znak: (...), na mocy której dokonał przeliczenia z urzędu emerytury rolniczej odwołującego od dnia 1 maja 2020 r. W treści decyzji wskazano, że jej część składkowa wynosi 475,15 złotych, natomiast część uzupełniająca 886,03 złotych (decyzja z dnia 19 maja 2020 r., k. nienumerowana akt KRUS).

Sąd ustalił powyższy stan faktyczny na podstawie zgromadzonego materiału dowodowego zawartego w aktach sprawy, w tym w aktach organu rentowego oraz w oparciu o treść wynikającą z zeznań świadków D. A., H. Z., J. Z., M. I. oraz odwołującego. Zebrane dokumenty w sprawie Sąd uznał za wiarygodne, gdyż strony procesu nie kwestionowały ich autentyczności i zgodności z rzeczywistością. Z udostępnionych dowodów wynika, że odwołujący uprawiał jedynie roślinność kwiatową na terenie swojego gospodarstwa domowego. Jednakże szklarnia, na której sadił kwiaty, została rozebrana w 2018 r. Świadkowie zeznający w niniejszej sprawie potwierdzili, że ubezpieczony nie prowadził żadnej działalności rolniczej na terenie własnego domostwa bądź innych działek, w których był posiadaniem. Ich zeznania były w pełni wiarygodne, ponieważ korelowały wzajemnie ze sobą oraz pozostały tożsame z treścią wynikającą z dokumentów przedstawionych w toku procesu. Zatem Sąd uznał, że zgromadzony materiał dowodowy jest wystarczający do wydania rozstrzygnięcia w rozpatrywanej sprawie.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołania K. J. od decyzji Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego z dnia 3 marca 2020 r., znak: (...) oraz z dnia 19 maja 2020 r., znak: (...), jako w pełni zasadne, podlegały uwzględnieniu.

Zgodnie z art. 19 ust. 2 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. z 2020 r., poz. 174 j.t.) zwanej dalej „ustawą” emerytura rolnicza przysługuje ubezpieczonemu rolnikowi, który spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnął wiek 55 lat, jeśli jest kobietą, albo 60 lat, jeśli jest mężczyzną;
- 2) podlegał ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu przez okres co najmniej 30 lat;
- 3) zaprzestał prowadzenia działalności rolniczej.

Stosownie do art. 24 ustawy emerytura rolnicza składa się z części składkowej i części uzupełniającej, ustalonych stosownie do art. 25 i 26 ustawy.

Na podstawie w/w przepisów ustawy organ rentowy dokonał wyliczenia wysokości emerytury rolniczej, którą przyznał odwołującemu na mocy zaskarżonej decyzji z dnia 3 marca 2020 r. Spornym pomiędzy stronami była treść punktu IV decyzji, zgodnie z którym część uzupełniająca świadczenia została zawieszona w całości z powodu rzekomego prowadzenia działalności rolniczej przez ubezpieczonego. Kwestie te reguluje dyspozycja art. 28 ust. 1 ustawy, który stanowi, że wypłata emerytury lub renty rolniczej z ubezpieczenia ulega częściowemu zawieszeniu na zasadach określonych w ust. 2-8, jeżeli emeryt lub rencista prowadzi działalność rolniczą. W oparciu natomiast o treść art. 28 ust. 3 ustawy, wypłata ulega zawieszeniu w całości, jeżeli emeryt lub rencista nie zaprzestał prowadzenia działalności rolniczej, z zastrzeżeniem ust. 5-7 i 9-11.

Stosownie do treści art. 28 ust. 4 powołanej ustawy, uznaje się, że emeryt lub rencista zaprzestał prowadzenia działalności rolniczej, jeżeli ani on ani jego współmałżonek nie jest właścicielem (współwłaścicielem) lub posiadaczem gospodarstwa rolnego w rozumieniu przepisów o podatku rolnym i nie prowadzi działu specjalnego, nie uwzględniając:

- 1) gruntów wdzierżawionych, na podstawie pisemnej umowy zawartej co najmniej na 10 lat i zgłoszonej do ewidencji gruntów i budynków, osobie niebędącej:
 - a) małżonkiem emeryta lub rencisty,

- b) jego zstępnym lub pasierbem,
 - c) osobą pozostającą z emerytem lub rencistą we wspólnym gospodarstwie domowym,
 - d) małżonkiem osoby, o której mowa w lit. b lub c;
- 2) gruntów trwale wyłączonych z produkcji rolniczej na podstawie odrębnych przepisów, w tym zalesionych gruntów rolnych;
- 3) gruntów i działów specjalnych należących do małżonka, z którym emeryt lub rencista zawarł związek małżeński po ustaleniu prawa do emerytury lub renty rolniczej z ubezpieczenia;
- 4) własności (udziału we współwłasności) nieustalonej odpowiednimi dokumentami urzędowymi, jeżeli grunty będące przedmiotem własności (współwłasności) nie znajdują się w posiadaniu rolnika lub jego małżonka.

W treści odpowiedzi na odwołanie organ rentowy stanął na stanowisku, że w/w przepisy korzystają z domniemania prawnego, zgodnie z którym odwołujący, jako właściciel gospodarstwa rolnego, prowadzi działalność rolniczą. Natomiast istotną dla rozstrzygnięcia rozpatrywanej sprawy okolicznością jest, czy ubezpieczony rzeczywiście zaprzestał prowadzenia działalności rolniczej, nawet przy zachowaniu statusu właściciela gruntów rolnych. Należy bowiem zwrócić uwagę, że z powołanego przepisu art. 28 ustawy wynika jedynie domniemanie, które można obalić za pomocą wykazania odpowiednich środków dowodowych. W ocenie Sądu przepis art. 28 ustawy nie definiuje wyczerpująco pojęcia nieprowadzenia działalności rolniczej. Prowadzenie bądź nieprowadzenie działalności rolniczej należy do sfery faktu. W orzecznictwie Sądu Najwyższego ugruntowany jest pogląd, zgodnie z którym własność lub posiadanie gospodarstwa rolnego, w obecnym stanie prawnym, pozostaje w zasadzie poza sferą stosunku ubezpieczenia społecznego rolników w sensie bezpośrednich przesłanek tego stosunku. Nadto właściciele gospodarstw rolnych mogą dowodzić, że nie prowadzą działalności rolniczej (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 6 maja 2004 r., sygn. akt II UZP 5/04). Posiadanie gospodarstwa rolnego względem nabycia prawa do emerytury rolniczej nie oznacza prowadzenia gospodarstwa rolnego (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 30 listopada 2005 r., sygn. akt I UK 59/05).

Podkreślenia wymaga, że przy interpretacji powyższych przepisów należy wziąć pod uwagę również inne regulacje zawarte w ustawie o ubezpieczeniu społecznym rolników. Sama działalność rolnicza posiada bowiem definicję legalną zawartą w art. 6 pkt 3 ustawy, która oznacza działalność w zakresie produkcji roślinnej lub zwierzęcej, w tym ogrodniczej, sadowniczej, pszczelarskiej i rybnej. Rolnikiem z kolei w rozumieniu art. 6 pkt 1 ustawy jest pełnoletnia osoba fizyczna, zamieszkująca i prowadząca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, osobiście i na własny rachunek, działalność rolniczą

w pozostającym w jej posiadaniu gospodarstwie rolnym, w tym również w ramach grupy producentów rolnych, a także osobę, która przeznaczyła grunty prowadzonego przez siebie gospodarstwa rolnego do zalesienia.

Przy ustalaniu zaistnienia przesłanki zaprzestania działalności rolniczej należy zatem brać pod uwagę ścisłą definicję prowadzonej działalności,

tj. dotyczącej jej faktycznego wykonywania na własny rachunek. Podleganie rolniczemu ubezpieczeniu uzależnione jest od faktycznego prowadzenia działalności rolniczej, przez co należy rozumieć przyczynianie się do właściwego funkcjonowania gospodarstwa rolnego, czyli wykonywanie takich w nim prac, bez których zasadnicze funkcje gospodarstwa nie mogą być realizowane. Natomiast ustanowione w art. 28 ust. 4 ustawy domniemanie może zostać obalone. Prawidłowa wykładnia pojęcia zaprzestania działalności rolniczej użytego w art. 28 ust. 4 ustawy o ubezpieczeniu rolników wprost oznacza, że działalności rolniczej nie prowadzi ten, kto jej faktycznie nie prowadzi, niezależnie od tego, czy jest właścicielem lub posiadaczem gospodarstwa rolnego (wyroki Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 6 czerwca 2013 r., sygn. akt III AUa 696/12 oraz Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie z dnia 30 października 2012 r., sygn. akt III AUa 629/12).

Zebrany w sprawie materiał dowodowy w postaci zeznań świadków

w sposób jednoznaczny wykazał, że ubezpieczony nigdy nie prowadził działalności rolniczej w gospodarstwie rolnym, którego jest właścicielem, ani też w żadnym innym gospodarstwie rolnym. Dowody z zeznań świadków D. A., H. Z., J. Z., M. I. oraz

z przesłuchania w charakterze strony odwołującego były w całości zgodne, także co do szczegółowych faktów podawanych przez te osoby, a przez to w pełni wiarygodne. Dodatkowym potwierdzeniem okoliczności podanych przez świadków i odwołującego było wskazanie na rozbiórkę szklarni, która została przeprowadzona i potwierdzona również w treści decyzji wydanej przez Starostę (...) oraz w prowadzonym dzienniku budowy.

Prawidłowe rozumienie pojęcia "zaprzestanie działalności rolniczej" użytego w art. 28 ust. 4 ustawy oznacza, że działalności rolniczej nie prowadzi ten, kto jej faktycznie nie prowadzi, niezależnie od tego, czy jest właścicielem lub posiadaczem gospodarstwa rolnego. Korzystanie z ziemi, czy jej posiadanie nie jest tożsame z prowadzeniem działalności rolniczej, bowiem prowadzenie działalności rolniczej oznacza wykonywanie takich prac, bez których zasadnicze funkcje gospodarstwa nie mogą być realizowane (wyrok Sądu Apelacyjnego

w Szczecinie z dnia 27 listopada 2018 r., sygn.. akt III AUa 253/18).

W rozpatrywanej sprawie odwołujący z pewnością nie realizował żadnych czynności, które wypełniałyby przesłankę prowadzenia działalności rolniczej. Wypłata części uzupełniającej świadczenia rolnika, który będąc właścicielem lub posiadaczem gospodarstwa rolnego faktycznie nie prowadzi w nim działalności rolniczej w rozumieniu art. 6 pkt 3 ustawy nie ulega zawieszeniu na podstawie art. 28 ust. 1 i 3 w związku z ust. 4 tej ustawy. Tym samym sam fakt własności lub posiadania gospodarstwa rolnego nie może mieć wpływu na wysokość pobieranych świadczeń. Właściciel lub posiadacz gospodarstwa rolnego może, dla uniknięcia zawieszenia wypłaty świadczeń, wykazywać, że gospodarstwa rolnego nie prowadzi, czyli że po jego stronie nie dochodzi do realizacji przesłanki opisanej w art. 28 ust. 1 ustawy (wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 20 maja 2015 r., sygn. akt III AUa 1021/14). Na gruncie rozpoznawanej sprawy Sąd doszedł do przekonania, że ubezpieczony nie prowadził działalności rolniczej. Wobec powyższego organ rentowy błędnie odmówił mu prawa do wypłaty części uzupełniającej jego świadczenia.

Mając na uwadze powyższe, Sąd orzekł na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., jak w sentencji wyroku.

SSO Renata Gąsior